

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset“ Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. Ezen kedvezmény csak is az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Károly-körút 9. szám.

ide ntézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak

a regénymelléklettel együtt

Egész évre **6 frt.** — Félévre **3 frt.**

Negyedévre **1 frt 50 kr.**

HUMOROS ELBESZÉLÉS.

(6. folytatás és vége.)

A „TÁNCZOS-HÁZ“ TITKA.

Irta: **Micsinszky Aladár.**

AKONYHÁBAN csak tea- és kávé készítésre szolgáló edényeket láttak és az előszobában nagy szekrények álltak a fal mellett, melyekbe Gyurka az urak felöltőit, kalapjait és botjait vagy esetleg esernyőit szokta elhelyezni. Sehhol sem találtak valami gyanusát. Dorka néni hiába kereste az olvasztó kemenczét, az aranyesinálásra szükséges edényeket, — Máli asszony a koczkát és tiltott kártyajátéknak egyéb elárulóit, Milka az „Arany majom“ leányok által elveszített haj- és gombostűt, virágot, félkezyűt, szalagot és Lina a kincsására való eszközöket, semmit, de semmit sem találtak, pedig ugyancsak alaposan és tüzetesen vizsgálták meg mindent; nem kimélve az időt, mert már egészen bealkonyodott, Gyurka, kit mindjobban szorongatott a félelem s aggodalma perczről-perczre

GLORIA IN EXCELSIS DEO!

nőtt; már százszor is kért, könyörgött, sőt esedezett s végre esküdözött, hogy őt rögtön elcsapják, ha itt érik a hölgyeket — és Milka, ki most magaviseletének helytelenségét kezdte belátni, s Gyurkát is sajnálta, azt mordíta anyjának, legjobb volna, ha most észrevétlenül visszavonulnának. — Máli asszony is hajlandó lett volna az indítvány elfogadására, mert nagyon tartott férje csipős gnyolódásától, de Dorka néni hallani sem akart róla; s mig azon vitakoztak, menjenek vagy maradjanak, egyszerre hallották, hogy a kapuajtó nyílik.

Gyurka halálsápadt arczczal, nem lévén képes egy szót is kimondani, a konyhába rohant s a nagy szekrényekre mutatott; a nők sem vették tréfára a dolgot s már a legnagyobb szekrény ajtaja mögött voltak, mikor az előszoba ajtaja is kinyílt, melyet Gyurka szerencsére ismét be-

zárt, midőn a hölgyek beléptek — és bejött — Porubszki.

Gyurka gyorsan kiugrott a konyhából s szolgálatkészen átvette tőle a felöltőt, kalapot és botot, nehogy ő maga a szokott helyükre elrakja, hova ma a furfangos véletlen drága életpárját helyezte. Bement a társalgóterembe és neje nagyon szeretett volna kibujni rejtekéből, hogy leskelődjék, de megint nyílt az ajtó, s az így ment egymásután, míg vagy huszan be nem jöttek és a négy nő már félholt volt a minduntalan ismétlődő ijedelemtől és a zárt levegőtől a szekrényben. Végre-valahára kinyitotta Gyurka a szekrény ajtaját, mondván:

— Most már mind itt van a teremben, el vannak foglalva, s így legjobb lesz, ha mindjárt haza tetszik sietni.

Bágyadtan másztak ki a szekrényből s kénytelenek voltak egy közeli padra leülni, mert fejük szédült. Gyurka sürgősen kérte őket, hogy mindjárt távozzanak.

— Ha valahogy elárulják jelenlétüket, veszve vagyok; — tette hozzá.

— Ugyan mit gondol! — felelt Máli asszony. — Egészen meg vagyunk izzadva; s most fényes aranyainkon meghülést szerezzünk magunknak a nedves, hűvös éjjeli levegőben?

— Tüdőlobot! — szólt Lina.

— Sorvadást! — suttozta Milka.

— Szélhűdést! — fejezte be Dorka néni.

Benn erősen csengettek, Gyurka berohant a terembe, s mert most már teritenie kellett a vacsorához, már nem tehetett semmit, hogy a fenyegető vést elhárítsa magától. S hogy ne kelljen az előszobából a terembe nyíló ajtót használnia, fölzárt egy másikat, mely a konyhából az olvasószobába vezetett. A két asszony, Milkával és Linával egyedül maradt az előszobában. Amint a bágyadság és félelem elmúlt, azonnal fölébredt újból a kíváncsiság. Lina volt az első, ki az ajtóhoz lopózkodott és a kuleslyukon benézve suttozta:

— Ott áll a doktor ur nagy papírral kezében és arról olvas valamit!

Ezen szavak megvillanyozták Milkát, fölugrott és az ajtóhoz sietett, hogy szövetségese helyét elfoglalja a kuleslyuknál. Az asszonyok is elhagyták helyeiket és az ajtóhoz siettek, s ott a négy kíváncsi föl váltva bekandikált az élvezetes kuleslyukon.

* * *

Doroghy csakugyan ott állt a már terített asztal mellett és csengő, férfias hangon felolvasta az egyesület szabályait. A tagok egyike tudniillik egy barátját ajánlotta föl vételre, s az egyesület titkára most felolvasta neki a szabályokat:

I. Egyesületünk célja az általános műveltség terjesztése, ismereteink bővítése, a felvilágosodás és haladás elősegítése. Azért gyülekezünk ezen a helyen, hogy zavartalanul, észszerű, tanulságos és amellet mulattató társalgást folytassunk.

II. Mindenki mulathat azonkívül a maga kedve szerint, játékkal, olvasással vagy beszélgetéssel.

III. Minden héten kétszer közvacsorára jönnek össze a tagok s a vidámság, sőt a kedélyes poharazás sines kizárva, de csak az illedelem határain belül.

Aki azokat tullepné, az első esetben az egész vacsora költségeit viseli, a második esetben pedig egyszer és mindenkorra kizáratik az egyesületből.

IV. Nők semmi szín alatt nem vehetnek részt estélyeinken azon egyszerű okból, mert jelenlétük elvonná figyelmünket azoknak tulajdonképeni czéljától, zavart és nyugtalanságot okozna és alkalmat szolgáltatna pletykázásra.

V. Aki a becsület ellen vét, örökre kizáratik az egyesületből.

VI. Kártyázni szabad, de csakis mulatságképen — pénz nélkül.

VII. A tagsági díjakból fedeztetnek a szükséges költségek. A fennmaradt fölösleg érdemes házi szegények segélyezésére fordítatik.

VIII. Ha az egyesület tagjai közül valamelyiket önhibáján kívül szerencsétlenség éri, társai kötelessége őt tanácsosul és tettel, pénzzel és hitellel segíteni.

Egyesületünk alapelve legyen mindenkor:

„Egy istenünk, egy hazánk!”

— No hát, komámasszony, mit szól ezekre? — kérdezte Máli asszony, Vidainét meglökve könyökével.

— Bizony ezek szép dolgok! kedves komaasszony, már amennyire meg tudjuk érteni!

— Hogyne értenénk! — pattant fel Máli asszony. — Lám! milyen gonosz a világ, hogy gyanusítják, hogy rágalmazzák szegény férjeinket és barátainkat! k meg itt egész ártatlanul mulatnak és — —

— Tanulnak is! — szólt közbe Milka sugárzó szemmel. — Oh! térdén állva kérnék bocsánatot az én nemeslelkű Bélámtól!

— Jegyezd meg magadnak, leányom, hogy az ember ne hallgasson a rossz nyelvek gágogására! Különbén én mindjárt gondoltam, hogy itt nem történik semmi rossz.

— Miért volt hát olyan kíváncsi? — kérdezte Dorka néni csodálkozva.

— Én és kíváncsi?! Talán maga volt az — komaasszony — én csak azért akartam ide bejutni, hogy meggyőződjem férjem kifogástalan jelleméről — —

— Nini! az öreg Misko bácsinak mégis igaza lehet annyira, amennyire, mert az bizony fölér egy kincsesel, amit most Gyurka ott benn az asztalra tett! — szólt közbe Lina, ki ezalatt benézett a kuleslyukon.

— Mi az? Mit látsz? Miféle kincs? — kérdezték egyszerre mindahárman.

— Hát pompás sült pulykát tett Gyurka az asztalra! — volt a felelet.

Vidainé most azt akarta tudni, milyen saláta van a sült pulykához, Porubszkiné meg azt, miféle borokat isznak, Milka meg arra volt kíváncsi, szomorú-e az ő drága Bélája, eszik, iszik-e?

És most egyik is odatolakodott, a másik is furakodott a kuleslyukhoz, míg végre Dorka néni, kit Máli asszony hegyes könyöke nagyon kellemetlenül esiklandozott, a kilincsbe kapaszkodott, Milka is neki támaszkodott — és — oh jaj! a zár felpattant és az ajtó föltárult — —

Azt a két csoportot szóval leírni teljes lehetetlenség, azt csakis egy festőművész esete varázsolhatná az ember szeme elé.

Itt az ajtóban a négy megrémült nő, kik örömet a föld alá bujónak, ha megnyilna előttök; ott benn vagy husz férfi, kik az első meglepetésből felocsudva, gyertyatartókkal kezükben, odasiettek, hogy a megrökönyödött női csoportot megvilágítsák és a háttérben Gyurka, ki éppen a másik ajtón belépett nagy tál finom süteménnyel kezében, mit ijedtében a földre ejtett s tátott szájjal reszketve megállt helyében. — —

Csak Porubszki maradt ülve s nevetve szemlélte a szégyenkező hölgyeket, Doroghy felkelt ugyan, de csak pár lépést tett feléjük s megállva, szigorú, szemrehányó tekintettel nézett Milka arcába és a szerelem, a jobb érzelmek legyőzték a bűnbánó leány daczoskodását és rátartását, mintegy önkénytelenül lépett jegyeséhez s kezét összetéve, esdőleg nézett szemébe, míg ajkai rebegtek:

— Béla! bocsásd meg bűnömet! Lásd, — ezzel a társaság felé fordulva hangosabban folytatta: — itt az egész társaság előtt elismerem, hogy nagyot vétettem ellened, de aki bűnét töredelmesen elismeri, attól nem tagadtatik meg a bűnbocsánat...

Mind a két kezét oda nyujtva Bélának, olyan szeretetteljes tekintettel hajolt feléje, olyan csábítólag, olyan édesen mosolyogtak telt piros ajkai; ki ne bocsátana meg a szerelmes fiatal embernek, hogy megfélelkezve hirtelen magához ölelte s tüzes csókkal bizonyította be a teljes bűnbocsánatot.

Ezalatt Máli asszony is magához tért rémültéből s azonnal föl is találta magát. Mosolygó, nyájas arczzal előadta, hogy bizony nem valami sértő gyanuskodás vagy bizalmatlanság készítette őket ezen — amint maga is kénytelen bevallani — helytelen lépésre, hanem egyedül az a kívánság, hogy egyszer és mindenkorra véget vethessenek annak a sok pletykázásnak, mely városszerte folyik, az urak titokba burkolt összejöveleiket illetőleg. Egyik azt állítja: nagy pénzre kártyáznak, másik azt, hogy aranyat csinálnak, a harmadik szerint kincset ásnak és a negyedik, de arról jobb hallgatni, amit az olyan irigy rossz nyelvek koholnak, most hát saját szemüleg meggyőződtek, hogy a tisztelt urak csak ugyan nem művelnek rosszat — sőt ellenben csak jót és szépet — hiszen másképp nem is lehet, olyan kitűnő uriember elnöklete alatt, amilyen B... y alispán ur.

S minthogy az urak, különösen a nőtlének, élükön az alispánnal, kit az egész megye nagyrabecsült és szeretett, mint egy új korszak uttörőjét, a hölgyek pártját fogták, kik ünnepélyesen megígérték, hogy soha többé nem lesznek kíváncsiak és bizalmatlanok, vig koczintás mellett létrejött az általános kibékülés. Lina az előszobában meghuzta magát s onnan nézte a vidám társaságot; Gyurka a legeslegnagyobb ügyességgel és gyorsasággal végezte a szolgálatot azon titkos reményben, hogy a bűnbocsánat ő rá is ki fog terjedni, amiben ugyan alaposan csalódott, mert gazdája azt a kérdést intézte a társasághoz: milyen büntetést szabjanak a főbűnös, a hitszegő szolgára, Györgyre? Mert büntetés nélkül nem maradhat.

Porubszki azt indítványozta, hogy büne meg lesz bocsátva, ha a furfangos eszű Linát nőül veszi s most mindjárt legyen meg az ünnepélyes eljegy-

zés; úgy gondolja, ez lenne a legjobb, a két cseléd éppen méltó egymáshoz.

Nevetés közt elfogadták az indítványt. Az „Arany majom“ vendéglős beszólította a megrökönyödött Gyurkát, Máli asszony meg előhitta Linát és egyik sem vonakodott a társaság parancsát teljesíteni; s azonnal kezefogtak és aztán meg is ölelték egymást.

A vidám vacsora folytán el lett határozva, hogy Doroghy és Milka menyegzője május elsején lesz. Porubszki ünnepélyesen meghitta az egész társaságot a lakodalomra.

— Hanem egyben mégis csalódtunk — jegyezte meg Vidai — büntetni akartuk a hűtlen szolgát s ime! úgy látszik, ő inkább jutalomnak, mint büntetésnek tekinti az ítéletet.

— Azt majd csak egy pár év múlva fogja tudni, mi a tulnyomó: a jutalom vagy a büntetés — felelt Porubszki komolyan. Egy ősrégi közmondás így szól:

„Este dicsérd a napot,
Ha kipróbáltad a kardot,
Az arát menyegző multán,
Az asszonyt — halála után.“

Karácsony.

Öröm van a földön, öröm van az égen,
Mert ma a mennyország földreszállt egészen:
Kivől a próféták jövendölést szóltak,
Bölcsője lett a föld égi Megváltónknak.

Hozsánna, Hozsánna s Alleluja Néki,
Bűneink nagy terhét Ki Magára vészi!
Ki jött, hogy tanítson szent életben járni,
Az Atya szent Nevét lélekben imádni!

Hozsánna ez égből származott testvérnek,
Akihez a szívek imádattal térnek,
Ki azért jött mennyből, hogy mint a jó pásztor,
Eltévedt juhait fölkeresse százszor!

S viselte szelíden, mit az Atya rámért:
Keresztfán szenvedett mindenik juháért,
Az a vér, drága vér, mit hullatott értünk,
Haragot engesztelt, hogy rossz útra térjünk!

E váltság, bűneink nagyárú váltsága,
Tette Őt áldássá az egész világra!
Oh, ha Ő az égből le nem szállott volna
E világ már régen bűnébe fűlt volna!

Az első Karácsony e nagy szülöttének
Hadd zengjen szívüinkből s ajkunkon az ének!
Nagyságát melyik nyelv s száj beszélhetné ki?
Hozsánna, Hozsánna s Alleluja Néki!!

Jámbor Lajos.

Elkárhozott lélek.

(Karácsonyi regé.)

— Irta: K. B. I. —

Hó takarta a háztetőket, a földeket. Az egész tájék csillogott a holdfényben.

A templom tornyában megkondultak a harangok; komoly, messzire ható hangon szóltak egyre: „Jöjjetek, jöjjetek!”

Es a kis hegyvidéki falu lakói követték a jámbor hívogatást; nem volt olyan ház a faluban, melynek ajtaja meg nem nyilna, hogy lakói kijöhessenek. A falu tulsó végén az erdő szélén álló szegényes kis kunyhó ajtaja is megnyilt s ősz, öreg anyóka lépett ki belőle, botra támaszkodva. Az emberek párosan, csoportosan siettek a templom felé, melynek ablakai barátságosan világították meg az utat, csak az öreg anyóka tipegett egyedül a hólepte uton. Senki sem nyújtott neki kezet, senki sem támogatta, — a szegénységnek nincsenek barátai, Zsuzska néni pedig nagyon szegény volt. — De az emberek nem szánakoztak sem szegénységén, sem aggságán, azt mondták: ő maga az oka szerencsétlenségének. Az anyóka nagyot sóhajtott ennek hallatára, de nem szólt

semmit, mert igazuk volt. Mikor férje meghalt, volt neki csinos háza, földje, lábas- és szárnyas jószág — de egy fia is volt, akit annyira szeretett, hogy mindent megengedett neki — édesgette, dédelgette és soha nem büntette meg, bármilyen

rossz csinyt követett is el. S így lett belőle duhajkodó, munkakerülő, naplopó és tékozló, ki édesanyját mindenétől megfosztotta, s végre lopás miatt kénytelen volt nemcsak a falut, de a vidéket is otthagyni, s világgá menni, mint otthontalan csavargó.

Sok év mult el azóta, édesanyja hírét sem hallotta fiának; azt sem tudta, él-e még vagy már régen eltemették valahol a temető árka mellé.

Az öregasszony dolgozott, amig birt, de végre már csak a fonásból tengette életét, gyakran éhezett is, ámbár rokkája pergett kora hajnaltól késő estig. Hanem minden nagy ünnepek alkalmával ő hozta a legnagyobb, legvastagabb gyertyát az oltárra, hadd gyujtsák meg, hadd égjen egy elkárhozott lélekért.

A falu lelkésze többször beszélgetett vele, nyájasan vigasztalta; azt mondta neki, ne adja oda elég keservesen szerzett, filléreit olyan nagy gyertyáért, megteszi a csekélyebb is, igaz, hogy nagy az ő bánata, de a jámbor buzgóság többet számít az Úr előtt a világ minden adományánál, a Mindenható nem nézi, mit áldoznak az ő oltárán, hanem azt, milyen az a szó, mely oda leteszi; csak az öreg pap volt jó szívvvel a szegény anyóka iránt s azzal vigasztalta, hogy a jó Isten az ő fián is csodát tehet. S az anyai szív hitt és remélt.

— Bövedestén. —

A templom ablakaiból sugárzott a gyertyák fénye s kiáradt a nyitott templomajtón. Ama magas fenyőfák árnyában, melyek a templomfeljárattól balra egy csoportban álltak, egy férfi térdelt a lépcsőn. Alakja ócska, bő köpenybe volt burkolva, arcát nem lehetett látni, mert mélyen lehajtotta fejét, úgy, hogy homloka majd a lépcsőt érintette; de szemeit nem sütötte le, vizsga tekintete nagy figyelemmel nézte a mellette elhaladókat. „Valami vezeklő bűnös lesz“, gondolták az emberek, „ki megfogadta, hogy a templomajtó előtt fog térdelni és imádkozni, míg az istentiszteletnek vége lesz.“

Pedig az a férfi nem azért térdelt ott, hogy imádkozzék. Gonoszság forgott eszében. Hosszu évek mulva tért vissza szülőföldjére, hol már nem ismerte senki, hogy betörjön az őrizetlen házakba, míg lakóik a templomban imádkoznak karácsony szent éjjelén. Azért térdelt a templom bejáratánál s várt, míg a falu népe mind oda gyűl. A mint ott összekulcsolt kézzel és gonosz szándékkal várt, a szegény öreg anyóka is jött utolsónak, botjára támaszkodva. Keblére szoritva tartotta imakönyvét és egy vastag gyertyát. Amint az idegen mellett elment, az egyszerre összereszt és szinte félénken kissé felemelte fejét s most a hold olyan arcot világított meg, amilyennel nem jó sötétben talál-

kozni; vad, zilált vonásai pedig egykor szépek lehettek, — sűrű, bozontos haja homlokába lógott, szakálla kuszált és villogó szemének tekintete szinte rémes volt; de erős, nagy teste remegett, ugyanint a hangja is, mikor kérdezte: „Mondja csak, anyóka, ki-

nek gyujtja meg ezt a nagy gyertyát?”

— Egy elkárhozott léleknek, — volt a felelet.

— Kinek a lelkéért áldoz annyit? — kérdezte ismét az idegen.

— Kend idegen, ugy látom, — felelt az anyóka mély sóhajjal; — mert ha idevaló lenne, akkor tudná, hogy nem voltam mindig ilyen szegény, de volt egy fiam kit, annyira szerettem, hogy sohasem fenytettem meg, ha rosszat tett, nem ugy szerettem őt, mint kellett volna, hogy jóra való ember legyen belőle, s ezért rosz utra tért és —

— Megfosztotta édes anyját mindenétől, ugy, hogy öregségére nyomorban kell élnie és a gonosz fiut átkoznia! — szólt közbe az idegen. Az anyóka fejét rázta:

— Kend nem tudja, milyen az anyai szeretet! Dehogyan átkozom! Mindennap imádkozom érte. Neki gyujtom meg ezt a gyertyát s a mig ég, ott térdelék s kérem a jó istent, bocsássa meg bűneit!

Az öreg ezzel bement a templomba. Az idegen megint összekulcsolta kezeit s újból lehajolt, még mélyebben, mint előbb: „Hogy bocsássa meg bűneit!” rebegték ajkai és a hideg köre lehajtotta fejét.

„Igen, hogy bocsássa meg bűneit!” hangzott a kőből; mert karácsony éjjelén az élettelen tárgyak is szólnak, csak hogy nem igen hallgatnak rájuk az emberek, s kevesen értik meg, amit mondanak.

(Vége következik.)

A VETÉLYTÁRS.

(Humoros beszélyke.)

(Vége.)

Irta: **G. Diószeghy Mór.**

Nekikászolódtam hát. Néhány darabból álló fehéreneműkészletemet belegyömösöltem egy átalvetőbe, a fekete ruhámat, hogy ne gyürödjék, a rajtam lévő székelyszöttes nyári-ruha felibe magamra huztam, volt ott egy ócska gitárom, amelyen játszani ugyan nem tudtam, de a nagyanyámtól jussoltam, — ezt a nyakamba akasztottam, a szalmakalapom felibe a fejemre tettem a fekete posztókalapomat és — készen voltam. Ugy néztem ki, mint egy troubadour, vagy mint egy házaló. Kimentem a posta elébe, csakugyan ott vártak a lovak, hanem ezek ugyan nem valami tüsszögő, ágaskodó paripák voltak, de rémségesen apró, lehorgasztott fejű, kőzos sörényű, mokány lovacsákak, szakasztott az a faj, mint amilyennel nálunk a dézsás oláhok járnak. Mindegyiken egy fanyereg volt az összes felszerelés, meg egy kötőfékszár. Az erdész úr már ott ült egynek a hátán, ha akarta volna, nem hiszem, hogy nem érte volna a lába a földet, mint nálunk a juhásznak a számaron. Máig sem tudom, hogy bírhatta el az a csepp jószág azt a rengeteg embert. Megindult vele. A két erdészfiú is hamarosan a nyeregbe szökött, én is felkászolódtam egy kis mocsos szürkére és elindultunk libasorjában, leghátul Gligorral, a lovacsákak gazdájával.

Mihelyest a hegyek közé beértünk, azonnal meggyőződtem arról, hogy az ilyen sportért egy bolond ánglius ezreket áldozna, de nekünk — Bakos Pista szerint — konviktuson élő népségnek, csakugyan nem való. Hanem ezek az apró lovak megbecsülhetetlen jószágok. Olyan sziklaéleken, tátongó hasadékok mellett jártunk lépten-nyomon, hogy a hajam szálai égnek meredtek és majd felemelték a dupla kalapot a fejemre, a veríték gyöngyözött a homlokomról (pláne két rend ruhával rajtam junius végén), belekapaszkodtam mindkét kezemmel a lovacska kőzos sörényébe és behunytam a szemeimet. Legyen, ami lesz. De nem lett semmi, mert az az apró jószág olyan biztosan lépett, hogy a világért meg nem botlott volna csak egyszer is. A többiek tudták ezt jól, teljesen nyugodtan voltak, az öreg Gligor meg épen keresztbefonta karjait és csakhamar elaludt, az erdész úr olykor-olykor a nyakába akasztott fenyővizes kulacsos beszélgetett, a fiúk meg, mikor nagyon elunták magukat, tornászati mutatványokat produkáltak a ló hátán, én meg, mikor ki mertem nyitni a szemeimet, bámultam a sziklákat, meg a fenyőfákat.

Délben egy csörgedező patakocska mellett megállottunk delelni, az öreg Gligor eleresztette a lovacsákakat legelészni, mi falatoztunk és pihentünk. Rám nagyon rámfért, mert mintha minden porcikámat kiforgatták volna a helyéből, úgy fájt az egész testem. Leakasztottam hát a gitárt a nyakamról s a kemény kalappal egy fenyőgalyra akasztottam és végignyultam a hűs, kövér fűvön, ott feküdtem mozdulatlanul, míg ismét nyeregbe ültünk. Lovagoltunk vagy kétóra hosszat, mikor észrevettem,

hogy a gitár is, a fekete kemény kalap is ott maradt a fenyőgalyon. Arra gondolni se mertem, hogy visszamenjek utána, inkább azon töprengtem, hogy mit fog képzelni az, aki ezt a két jószágot így egymás mellett megtalálja. Ha valami turista találja meg, szentül azt fogja hinni, hogy valami magával meghasonlott, nem a századvégére való vándorpoéta itt rakta le magát is valamelyik erősebb ágon, ha pedig valamelyik havasi mőcz akad reá, keresztet vet és elszalad, megesküszik reá, hogy az a dráku, és összecsőditi a falut, de levenni egyik sem meri, míg a pópa nem jön a kereszttel.

Ezzel bibelődtem egész napsuhadásig, amikor az erdész úr megállította lovát, lelépett róla és azt mondta:

— Itthon vagyunk!

Felütöttem a fejemet, széjjel néztem, de most sem láttam egyebet sziklánál és fenyőfáknál, csak figyelmesebb vizsgálódás után vettem észre egy sziklaoldalhoz ragasztva egy csinos, svájci modorban épült házat.

Itt lakni a rengeteg közepén, meredek sziklák tövében, zúgó patak mellett... Ez nagyon szép, elragadó, regényes, de — Bakos Pista szerint — ilyen konviktuson élő népségnek kissé szokatlan. Majd meglátjuk, hogy lesz; — most nagyon álmos vagyok.

Jó későn lehetett, mikor másnap felébredtem, mert a reggelim már az asztalon állott. Felöltöztem és nekifogtam az evéshez, mikor megnyitott az ajtó. Először csak egy mosolygó fejet láttam, aztán csengő, kacagó hangot hallottam:

— Jó reggelt! Fölkelt?

Be sem várta a feleletet, hanem belépett egy kedves, mosolygó alak, egy szép leány. Láttam ugyan már az este is, de ő se úgy nézett ki akkor, én is elcsigázva, álmos szemekkel nem ilyennek láttam. Most nagyon szép és nagyon kedves, és nekem olyan szokatlan. Egészen fehér pongyolaruha van rajta, a nyakánál mélyen levágva s igen-igen rövid ujjakkal, mintha csak ingben lett volna, milyen hófehér, gömbölyű karjai voltak, fekete haja leomolva, egészen vállaira és egy piros szalaggal átkötve a fején. Ragyogó kék szemek, s duzzadt, pirosajkak közül ki-kivillanó gyöngysorfogai. Halványrózsaszín harisnyás lábacskáin csinos kis sárga bockorok.

Végtelenül ostobán bámulhattam reá, mert még pajzánabbul kezdett nevetni csengő-bongó hangjával.

— Hát csak egyék tovább, hisz az a kávé már ugyis csupa hideg.

Próbáltam enni, de olyan esetlenül ment, mintha sohase ettem volna findzsából kávé, mintha nyelni se tudtam volna, csak tikogtam. Meg voltam teljesen zavarodva. Majd elnyeltem a szemeimmel, hihetőleg még a számat is nyitva felejtettem. Ő meg csak nevetett, az ajkaival is, a szemeivel is. Aztán elkezdett beszélni, de én nem tudom, miről, csak annyit tudok, hogy nekem is felelni kellett olykor, de én egyebet nem tudtam, csak ennyit:

— Oh, nagysád!

Egyszer aztán egészen odaült közel, szemben velem, úgy, hogy szemeinek tüze perzselt, azok az élveteg, piros ajkak

— Anyai örömk. —

folyton nevetve beszéltek, — és én csak nem tudtam egyebet felelni:

— Oh, nagysád!

Még közelebb hajolt hozzám, hogy éreztem forró lehelletét, amint beszélt:

— Engem Gilinek hívnak. Így ismer engemet mindenki és így szólít még Juon is, az erdőkerülő. Hivjon így maga is. Itt a rengeteg közepén más világ van, mint a városban. Ehhez tartsa magát. Érti? Engemet Gilinek hívnak.

Tehát Gilinek hívják... Mit is mondtál, Bakos Pista?

— A Gilihez — ha meg tudod állani — ne közeledj!

Miért mondtad te ezt, Pista? Te tudod, de én nem tudom, én csak azt tudom, hogy hiába mondtad te ezt nekem, Pista! Te tudod, hogy angyal-e ez itt, vagy sátán a legveszedelmesebb formájában, egy szép nő képében. Mindegy nekem, Pista, csak nem tudom megállani, nem, még arról sem állok jól, hogy itt, ebben a perczben átölelem karesu derekát és összecsókolom mindenütt, ahol érem, megteszem. Aztán szakadjon reám az ég, vagy nyeljen el a pokol mélye. Mindegy. Az eszem ugyanis elhagyott.

Éreztem, hogy már-már megteszem ezt az örültséget, mikor az ajtónál nagy, nehéz lépteket hallok és a nyitvahagyott ajtót betaszítva, bejött egy — medve. Ne értsen félre senki, nem az erdész jött be, aki csak hasonlított a medvéhez, hanem egy valódi, óriási nagy medve. Rengett a padló, de az egész ház a léptei alatt.

Felugrottam volna, ha tudok, de megkövültem. Az előbb még forrott minden csepp vérem, most meg fagyni kezdtem. A fenevad jött egyenesen felénk, Gili felugrott, azt hittem, menekülni akar, de egyenesen szembe ment azzal az irtózatossá váddal és mikor odaért mellé, két hófehér karjával átölelte bozontos nyakát, rózsás arcját odafektette mocsos, kócos fejéhez és lágy, hizelgő hangon beszélt hozzá:

— Hogy jössz te ide, Brunó? Hogy szabadultál el a lánczról, Brunó? Te vén gonosz, kell-e cukor? És a szájába nyomott egy pár darabka cukrot. Aztán rám nézett, de végtelen siralmasan nézhettem ki, mert nagyon, de nagyon elkaczagta magát s csengő kaczagás közben bemutatta a Brunót.

— Ez az én udvarlóm! Ekkor megint odahajolt közel az arcomhoz és végtelenül dévaj hangon úgy félig sutogva mondta: A Brunó nagyon féltékeny. Tudja. Nagyon veszedelmes vetélytárs.

Ujra átölelte karjaival azt a lompos fenevadat és kivezette lengő tánczlépésekben a szobából.

Mikor kimentek, kissé magamhoz tértem, elkezdtem gondolkozni a történetek relett.

— Igazad volt, Bakos Pista. Ez nem nekünk, konviktuson élő népségnek való állapot. Ezt a medvés jelenetet te is bizonyosan végigjátszottad, mint ahogy végigjátszottam én is most. Nagyon mulatságos lehet ez a Gilinek. Csakugyan jobb lett volna nem közeledni hozzá, de nem lehetett megállani. Persze, hogy nem. Mert hát egy pár nap mulva ismét csak eljutottunk odáig, míg a medve belép, de most nem lépett be, hanem a Gili felugrott s kaczagva futott ki a szobából, csak az ajtóból fenyegetett meg:

— Vigyázzon, mert a Brunó nagyon féltékeny vetélytárs!

Most már teljesen tisztában voltam vele, hogy a Gili csak játszik velem. Angyalt mutat, de az igazi neve: egy gyönyörű kaczer nő. Veszedelmes. Kerültem, pedig de vágytam utána. Kínos napok voltak ezek, itt a rengeteg közepén. Jó, hogy nem tartott sokáig...

... Mikor visszamentem Enyedre, felkerestem Bakos Pistát. Hosszasan nézett reám, bizonyosan a lelkembe akart látni. Kérdezni csak annyit kérdezett:

— Hát, hogy ütött be a topánfalvi erdésznel?

Nem feleltem egyenesen a kérdésre, csakugy hanyagúl szóltam:

— Téged is üdvözl a — Brunó!

Karácsony.

*Künn szép, fehér világ van,
Pelyhebben hull a hó.
Ilyenkor róna, bércz, völgy
Csodás, elbájoló!*

*De benn még szebb világ van...
Kicsiny gyermekesereg
Szívét egy zöld fa láttán
Lázás kéj tölti meg.*

*Ez a dűsan rakott fa
Azt jelzi ékesen:
Itt a karácsonyünnep
Áldással teljesen!*

*Sok minden az, mit a kis
Jézus hozott kegyül;
A zöld fa szinte görnyed
Ezek nagy terhitül.*

*S ezt a sok drága terhet,
Mik ill-ott függének,
Ki más kapná jutalmul,
Mint a jó gyermekek?...*

*Oh szép, fehér karácsony,
Örömmek ünnepe!
Mily kedves vagy te nekünk,
Mily bájjal vagy tele!*

*A gyermek-nép rajongva
Vár rád, örül neked...
De a „nagy“ is híven zeng
Jöltödre éneket.*

Kovács Zsigmond.

Egy agglegény karácsonya.

(Rajz.)

Irta: *Kritsa Róza.*

Hannek a történetnek színhelye egy nagy község a székelyföldön, hol a székelynép kegyelettel tartja épségben az ősi népszokást és karácsony estéjén s a rá következő három nap a Krisztus születését színjátékkal dicsőíti.

Kimondhatatlan örömet szerez ez a gyermekeknek, a kik már napokkal azelőtt tudakolják szüleiktől, hogy be fogják-e bocsátani a Betlehemeseket? A felelet természetesen mindig kielégítő, hisz melyik szülő tudná megtagadni gyermekétől amaz örömet, a melyet a Betlehemesek játéka szerez nekik, annál is inkább, mert a Betlehemesek nem követelők: a házi urnak tetszésétől függ, hogy perselyükbe hány fillért tegyen. S eltűrülhetetlen kedves emléket hagy a gyermekek szívében a kis Jézuska jászolban születésének eljátszása.

Magam is kedvesen emlékszem vissza ma is arra az időre, amidőn mint picziny leányka, bámuló szemekkel néztem a fenyőgalyakkal körülfont, ezifra papirokkal feleziczomázott tornyos kunyhót, a melynek belsejében feküdt a kis Jézuska.

De most látom, hogy hová tévedtem, hisz én nem a saját, hanem egy agglegénynek a történetét akarom elbeszélni.

* * *

Zaj, vidámság uralkodik minden háznál s örömtelt szívvel várja apraja-nagyja a kis Jézuska jöttét, mert mindegyikük tudja, hogy ez estén valami kellemes meglepetésben fog részesülni... A gyermek-sereg kíváncsi arczzal, izgatottan jő-megy a szobákon át, türelmetlenül várva a jelt adó csengettyü hangjára, amely rájuk búbajos zeneként hat, mint leleplezője az eddig elrejtett karácsonyfának...

A község főutczáján egy kicsiny, vézna termetű férfi megy sietős léptekkel; lábai alatt ropog a keményre fagyott hó. Felöltőjének prémes gallérját szorosán fölhuzza nyakára, hogy a csipős hideg kárt ne tehessen gyenge testében. Néha kénytelen megállani, mert már alig győzi szuszszal a gyors menés miatt. E nagy sietésnek nem az az oka, hogy mielőbb hazatérhessen, hanem inkább az, mert sértik szemeit a házak fényesen kivilágított ablakai: füléit az onnan kihallatszó vidámság. Majdnem futva megy tovább, midőn hallja a nevető hangokat s a gyermekek örömtelt sikoltásait. Végre lakásához ér s benyit a csinos emeletes kőház kapuján. Háza a legszebbek egyike az egész községben. Az emeletet egy ügyvéd családnak adta bérbe, ahol öt gyermek élénkíti a házat; a saját részére a földszintet tartotta meg.

Szobájába lépve boszankodva tapasztalja, hogy mily hideg az; ily korán még nem szokták befűteni. Fázósan járkál le s fel néhányszor, majd ingerülten a csengettyü gombjára üt.

— Miért nem fűtöttek be? — szólt haragosan a belépő cselédhez — szörnyűség ilyen hideg szobával várni engem!

— Nem gondoltuk, hogy ily korán hazajön a tekintetes ur — felelt kissé durezásan a szolgáló, — mert máskor mindig 8 órakor szokott vacsorára a kaszinóból hazajönni.

— Jól van, jól, csak éleszd azt a tüzet, mert tagjaim szinte meg vannak dermedve, — mondá komoran az ur s folytatá járkálását a szobában.

Nemsokára a kandallóban vidáman dudoltak a bükkfahasábok, miáltal a szoba hidege lassanként elenyészni kezdett.

Hősünk elboesátva a cselédet, egy karosszéket tolt a kandalló közelében lévő asztal mellé s a rajtalévő hirlapok egyikét kezébe véve, olvasni kezdett.

E műveletében azonban nemsokára megzavarva lön: feje fölött az emeletet körülfutó tornáczon ajtók nyitogása s zajos betevése hallatszott s gyors jövésmenés keletkezett; majd a cselédnek ijedt sikoltása hangzott, amint észrevév, hogy a gyermekek kiszaladtak a tornácra.

— Az Istenért, Lajoska, jöjjenek be, mert meghütik magukat s betegek lesznek — szólt hozzájuk rimánkodva.

— Borzasztó, hogy az embernek a saját házában sem lehet nyugalma — szólt haragosan s székét nagy zajjal félrelökve, újra járkálni kezdett a szobában. Majd fahasábot téve a kandallóba, a pamlagra dült félig fekvő helyzetben s fejét kezére hajtva, gondolatokba merült. De itt sem soká lelé helyét; ez estén semmisenem tetszett neki.

Máskor kellemesebben töltheti el az estéket, mert a kaszinóban válogatott társaság gyűl egybe s a napilapok átolvasása után, mindig talál helyet egyik-másik asztalnál, hol átadhatja magát az általa annyira kedvelt kalábriász vagy preferáncz játék élvezetének. Ma este azonban, két férfin kívül, — szintén agglegények — senki nem volt a kaszinóban. Ezek egyike a folytonosan köhögő, nyugalmazott tanfelügyelő; a másik pedig a kártyajátékot nem kedvelő postamester. Ezekkel még diskurzust sem folytathatott, mert mindkettő belemélyedt a politikai hírek olvasásába. A többi törzsvendégek e szent estét családjuk körében töltik vigság s öröm között s élvezhetik ama boldogságot, amelyet a hü feleség s kedves gyermekek szeretete nyujt nekik.

Szilveszter Lajos agglegénysége miatt kizárva van az ilyen örömekből... Elmehetne ugyan ő is egyik-másik ismerős családnak, mert meghíva volt többfelé, hogy a szent estét vig család körben töltse el; de ő mindegyik hívásra tagadólag felelt.

Miért is menne ő olyan körbe; a vig társaság között komor arczával nem lenne kellemes jelenség s nem is tudná jól érezni magát, mert szívét irigység töltené el, látva barátait, kortársait boldogságtól ragyogó szemekkel.

Milyen furcsa is ez az élet! Sokan irigykedve emlegetik nevét, mint gazdag tőkepénzesét s pedig inkább szánalomraméltó az ő sivár puszta élete... Mit is ér ő a gazdagságával, hiszen olyan keveset élvez vagyónából: nem volt kedvelője a vig czimborák társaságának, borivásnak stb. ahol bankói mozgásba jöhetnének... Pénze kamatjának alig egy része megy el háztartására, melyet egy elszegényedett távoli rokona, az öreg Véri néni vezet, gazdálkodva, szigoru lelkiismeretességgel.

Most a konyhán a vacsora készítésével van elfoglalva Véri néni; máskülönben már rég bejött volna, hogy egyedül ne legyen a háziur, mert a cseléd hirül adta hazajöttét. Így majd csak a vacsoránál találkoznak. Különben Szilveszter Lajos nem vágyódik a Véri néni társasága után, oly szörnyen unalmas az öreg leány: annyi sok hiábavaló dolgot hadar össze s folytonosan a saját fiatal koráról beszél, azokról a rég letűnt szép napokról, amidőn még ő, így meg amugy szerepelt a világban, miközben a bibliából ciztál szép mondatokat, mert Véri néni igen vallásos nő.

Szilveszter Lajos ilyenkor alig várja, hogy elköltse vacsoráját, annyira kábult lesz a feje a sok beszédttől. Vacsora után újra felkeresi megszokott társaságát a kaszinóban, a honnan rendszeren 11 óra tájt tér haza. Ma az egész estét itthon kénytelen eltölteni.

Kedvetlenül fordítja el szemeit az óráról: a mutató még csak hetet jelez.

(Vége következik.)

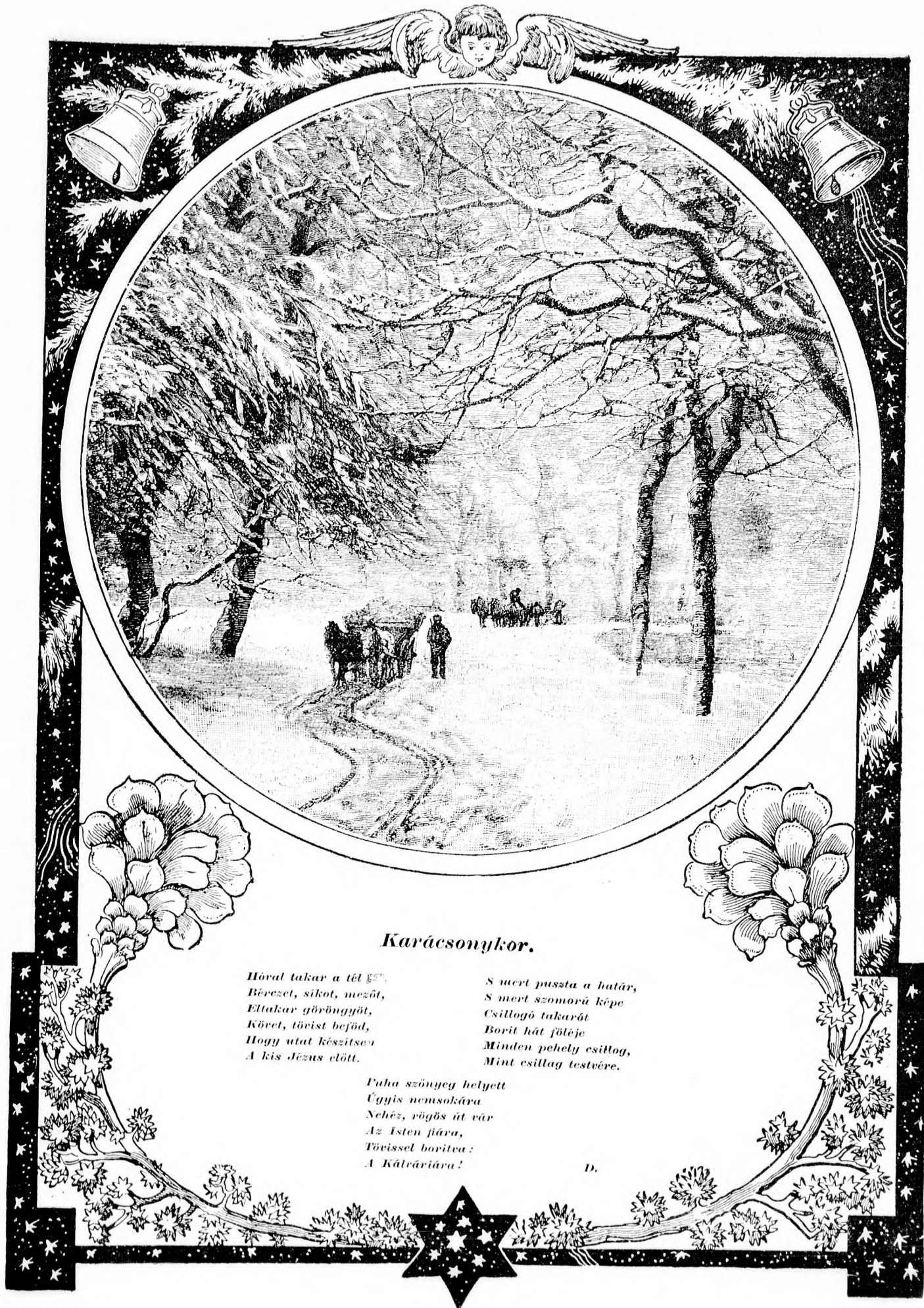
Emléksorok.

*Az életed virágos ág,
Szerelmed a repkény körötte;
Száveddel az én szívemet
Hadd fonja össze mindörökre!*

Dézi Sándor.

—♦— AZ ELSŐ KARÁCSONY. —♦—

Karácsonykor.

Hóval takar a tél
Bérezet, sikot, mezőt,
Eltakar görbnygöt,
Követ, tórist beföd,
Hogy utat készítsen
A kis Jézus előtt.

S mert puszta a határ,
S mert szomorú képe
Csillogó takarót
Borít hát fütéje
Minden pelyeg csillog,
Mint csillag testvére.

Fala szőnyeg helyett
Ügyis nemsokára
Nehéz, rögös út vár
Az Isten jára,
Tövissel borítva:
A Kálvária!

D.

Karácsonyest.

*Édes karácsonyest, boldogok estéje!
Úgy dobog a szívem még most is feléje.
Úgy örülök neki, mintha gyermek lennék,
Pedig jól tudom, hogy mindez már csak emlék,
Fájó, puszta emlék!*

*Behúnyom a szemem, hogy a múltba lásson,
Hogy egészen tiszta legyen a látásom;
Hadd részegüljön meg látásától lelkem,
Legalább e sivár jelent elfelejtem,
Bűvös bájba rejtem!...*

*Készül a kis család a szent vacsorához,
Édesanyám leül, és szólít magához:
„Jér ide kis fiam, hajtsd ölembe fejed,
Jön már a kis Jézus... mindjárt megnézheted,
Hogy mit hozott neked.“*

*És a kis Jézuska jó fiúnak tartott:
Hozott karácsonyfát, puskát, dobot, kardot!
Szerzett nagy örömet, szerzett nagy vigszágot,
Elhozta nekem a fényes mennyországot,
Az egész világot!...*

*Később is, midőn már nagyobbacska lettem,
Mint aranyos álom, szállott át fölöttem
Sejtelmes varázsod, karácsonynak éje!
Midőn tarisznyámat a nyakamba véve,
Jártam dalt regélve.*

*Megnyíltak az ajtók a magasztos dalra:
Gyűlt a tarisznyába krajczár, dió, alma.
Dehogy volt függönyre csak egyellen ablak,
Nyájasan szóltak ki minden gyerekhadnak,
Hogy hányan is vannak?*

*Majd versenyre kelve nagy odaadással:
Durrógó, rivalgó ostorpatogással,
Kiálltunk az útra, utca közepére,
S kinek patogása a legtöbbit ére,
Lett a had vezére!...*

*Sok minden másképp volt, ami nincsen többé,
Azóta sok minden foszlott puszta köddé.
A hit szent varázsát szívem már nem bírja,
S az édes szülőnek temetőn a sírja,
Ahogy meg van írva...*

*Odaült ilyenkor a vén asztalfőre:
„Adja a jó Isten, hogy ma esztendőre
Mind együtt lehessünk...“ így köszönte minket,
Mi rámondtuk: Adja Isten, ahogy illett,
S a család egy szív lett!...*

*Forgatja a végzet az időnek sorát,
Magánosan költöm el a szent vacsorát;
Mégis alig várom, mintha gyermek lennék,
Jöllehet számomra mindez már csak emlék,
Fájó, puszta emlék!*

Kánya Lajos.

Két szomorú karácsony.

Irta: *Starosolszky Lipót Jenő.*

„Ezernyolczszáznegyvennyolcz,
Te csillag!
Te, a népek hajnalsillaga!“

Irta halhatatlan költőnk, de e hajnalsillag nagyon elhomályosult, s midőn a tél hóval borítá a földet, halotti mécesnek is lehetett volna ezt az évet tartani, egy haldokló nemzet halotti mécesének. Mint a nemes szarvast körülveszik a vérét szomjazó ebek, úgy vették körül édes hazánkat az ellenséges hadak. Hurokként húzódott összebb-összebb azoknak tömege, de mielőtt megfojthatták volna a kész prédának vélt nemzetet, „Feltámadott a nép, A népek tengere.“

* * *

Hegyeiktől környezett völgy egyik emelkedettebb helyén állt Szerődyék és Medeyék két udvarháza. Alacsony kerítés választá el őket egymástól s a két szomszéd kert fáinak összeölekezett ágai szinte jelképezték azt a szeretetet, melylyel e két család egymás iránt viselkedett.

Szerődy özvegy ember volt, három fia anyai gondozás nélkül cseperedett fel, de mindamellett nem lettek olyanok, mint az elhagyott csemete, melyet nem ápolgat szerető kéz. Ha őszbecsavarodott atyjukkal, kit szinte bátyjuknak lehetett volna tartani, bárhol megjelentek is, csak tiszteletet és szeretetet arattak.

Medeyék családja három tagból állt. Az öreg Medey Sámuelből, élete párjából és a kis csodaszép unokájukból, kit mindenki szeretett, ki mindenkit szeretett, a nélkül, hogy Szerődy Laczi ezért féltékenykedett volna.

Karácsony este volt. Szerődyék udvarán utra készen állt a szánka. Az eléje fogott tüzes paripák ugyancsak nyugtalanokdaktak, de e nyugtalanóságuk nem ragadt át kocsisukra, ki székely egykedvűséggel szemlélte az udvarháznál alantabb fekvő falu világos ablakait. Elnézte a hóval fedett tájat, a kis házikókat, melyekre a hold fénye dobott aranyos fátlyolt és a kiemelkedő, fehértornyú templomot. Sorra szemlélte mindent, neki nem volt senkije, a kitől bácsuzzék, senkije, semmije, csak e kis falu s mily nehéz volt mégis elbucsuznia, — hát még az uraknak?!

Medeyéknél a tágas ebédlőben karácsonyfa vett fényt, oh, de körülötte szomorú csoport állott. Az ajtókilincsekre tett kézzel állt Szerődy, mellette indulásra készen két idősebbik fia és a könyező Medey-pár, míg beljebb a legfiatalabb Szerődy állt s keblén a bájos Margitka zokogott. A karácsonyfa fénye világítá meg őket.

A zokogó lány arany haja leeresztve hullámzott végig karesu természetén, hókarjaival göresösen kapaszkodott a szép, fiatal férfi nyakába.

— Mikor látlak ismét? — E kérdés volt minden beszéde és saját könye a felelet: — talán soha.

— Utolsó gondolatom is te leszel s bármilyen is legyen végzetem, szeretni meg nem szünlek soha.

— Gondolataid, szerelmed az én gondolataimmal, az én szerelmemmel együtt lesznek mindenha.

— Isten veled! — susogá a férfi.

— Isten veled, — susogá a lány. Még egy hosszantartó csók és elváltak. A férfi elment küz-

deni hazája ellenségeivel, a nő maradt küzdeni szívének bánatával.

E karácsony volt *eljegyzésük és elválásuk* napja.

* * *

Multak a napok s minden nap új hirt hozott, mely hír Laczi dicsőségét hirdette. Győzelemről-győzelemre hordozták a szabadság szent zászlóját dicső honvédek s az első között első volt a szeretett férfi. Hogy remegett minden új hírnél a szép nő szíve s mily édes kínzó boldogság volt hallani eszményének hőstetteit!

Multak a napok, oh, de hirei szomorúak voltak. Elestett az öreg Szerődy, elestek, Laczi kivételével, fiai s elestett nemsokára rá a hon.

Nem volt már sem jó, sem rossz hír, csak nagysokára tudta meg a nő, hogy bálványa örökös fogságra vettetett.

Meghalt a remény, oh és van-e kínzóbb gondolat, mint szeretni, imádni remény nélkül?

A sebek lassanként begyógyultak, az eltűnt fiatalság helyibe jött más. Margit barátnői könnyebben feledtek, majd ez, majd emez ment férjhez s az eszményi szépség sem maradt észrevétlenül; kérő, kérőnek adta a kilincset, nagyszülei biztatták, barátnői rábeszélni akarták, sőt egyszer az élve eltemetett vőlegény is írta, kérve, parancsolva, hogy teljesítse hivatását és a gyenge nő, ki úgy vágyik boldogság után, a gyenge szűz, ki úgy eped a házasság ismeretlen boldogságáért, e biztatásokra kis karikagyűrűjére tekintett és észbontó szép mosolylyal mondott nemet. Oh, milyen szép volt ilyenkor, egy mosolygó Madonna-arcz, de hisz, hogyne lett volna szép, midőn ilyenkor képzeletben kedvesét ölelte.

Az öregek is meghaltak s Margit egyedüli öröme a két kis birtok gondozása volt. A barátnők is mamák lettek s az egykor dicsőített boldogságot, bizony most az élet keserűségének emlegetésével eserélték fel. Margit ezt is úgy elhallgatta, ránézett az elkopott gyűrűre szomorú mosolylyal. Ő még menyasszony volt mindég.

Elmaradtak a kérők s helyettük jöttek az ősz hajszálak s midőn a hon beborult ege ismét derülni kezdett, az egykor csodaszép lány ősz menyasszony volt már.

* * *

Karácsony este volt. A tágas ebédlőben ott állt a tündöklő karácsonyfa, mint egyszer régen, régen, mellette egy meggörnyedt, galambősz férfi és egy öreg nő állt. Ölelve tartották egymást, mint egyszer régen, oh, de bár hangosabban dobogott szívük, az akkor érzett tűz nem volt sehol, elrepült az az ifjúságukkal.

— Agg fejemet nem illeti már meg a koszoru, ami boldogság lett volna egykor, farsangi tréfának beillő bolondság volna most. Maradjunk mi továbbra is menyasszony és vőlegény. — Rebegé a nő. — Lelkükbe visszatért eljegyzésük napja, akkor is itt álltak, talán ép e helyen s az elrepült édes multra gondolva, kiesordult a köny szemeikből, végigpergett ránczos arczukon, azután sóhajtva kezét fogták és az öreg férfi elbiczegett haza.

E karácsony volt *viszontlátásuk és lemondásuk* napja.

Nappal azután együtt voltak mindig és éltek a multban, de ha közelgett az est, az öreg bácsi vette kalapját és sóhajtva búcsúzott el egymástól az egymást még mindig szerető menyasszony és vőlegény.

H A S O N M Á S O M.

(Karácsonyi humoreszk.)

— Fordította: **Hollós.** —

A karácsony tagadhatatlan, hogy szép intézmény. Már csak azért is, mert minden karácsony, köszönet érte hűgöm testvérszeretetének, egy pár új papucsot hoz, melyre már nagy szükségem van. De a karácsony gondot hozó intézmény, mert nemcsak, hogy kapunk ajándékot, de — ajándékot adni is kell, ajándékozni is akarunk és nem tudjuk, hogy — mit. Zavarunk annál nagyobb, annál izgatóbb, ha, ha — menyasszonyunk van ilyenkor, akinek mind az az apró-cseprő tárgy, mely a leányélet feltételeihez tartozik, megvan, a „Poesiá“-tól a zsebfésűig és keztyűgombolig.

És az ember egészen kétségbe esnék, ha a könyvkiadók nem gondoskodnának évente új kiadásokról. Ezzel tehát megvolnék: eme piros, aranyvágatu és ama kék aranyvágatu és harmadik zöld aranyvágatu könyv már volna valami angyalom számára; de ez persze nem elegendő. Valami egészen különöst, amit, nem mint a könyveket, mindenkinek ajándékozunk, csak „neki“, neki magának, valami olyast még hozzá kell adni — de mit?

Gondolkozva lépek megint egy kirakathoz és vizsgálom az ékszerkirakatot. Szép kirakat, hm! de! Kedvesem részére a legjobb csak arra volna elegendő, de tárczám számára a czédulácskák mindig egy zéróval többet mutatnak, ha nem többel! És végre — ékszer, olyan mindennapi, közönséges, prózai! Már el akarok fordulni, midőn tekintetem egy oldalt álló tükörre esik. Megnézem ábrázatomat és szemem felderül. „Fejecske!“ bökdösöm meg homlokomat, „hisz a jó oly közel fekszik!“ Hogy volna, ha hasonmásomat?... Szénnel vagy krétával? Eczetben vagy olajban?

Jól megfontolva, melyhez pénzügyminiszteriumomat is tanácsért kértem, krétára határozom el magam, már régi barátságot kötve vele; hiszen mindig jó lábon álltam ez írószerrel!

És eme elhatározásom keresztülvihetése czéljából rögtön megtiszteltem fényképészemet. Nehány nap múlva kész a próbakép és én sietek vele egy krétaművészhoz, kinek czímét egy az utcasarkon levő feliratból tudtam meg, hol egyik műve ki is van állítva és megjegyezve: „Minden nagyságu krétarajz fénykép után eszközöltetik!“

Míg a négy lépcsőházon felmásztam Sátoros Anna urhölgyhöz, hogy drágalátos fényképemet egy öregecske kisaszony kezéhez juttatom (igy gondoltam legalább én), nem vagyok kevésbé meglepetve, midőn egy fiatal, csinos, körülbelül 20 éves lány nyit ajtót és mint a keresett művésznőt mutatja be magát.

A finom fehér kezek bizonyára nem alkothatnak torzképet — gondolám magamban — tehát jó kezekre bízom arczomat!

Nyugtalan buzgósággal várom a mű keletkezését. És minden egyes látogatásnál csevegek a művésznővel mindenféléről, mikor észreveszem, hogy ő nemcsak csinos, de alaposan okos lány.

Képeimmel meg is lehetek elégedve. Ki is feszítettem magam és az alaposan ki is emelkedik és bajuszomnak egy hajszála sem hiányzik...

A szent este napja megérkezett. Utóljára látogatom meg Sátoros kisasszonyt. A különben oly vig lányt könnyezve találom. Gyakori látogatásom ismeretségünket bizalmassá tette, s így megengedhettem magamnak, baja után tudakozódhatni. Kérdésemre végre megtudom, hogy Sátoros kisasszony egy fiatal ember arája, ki egy bankház bukása által állását veszíté, hol könnyelő volt. Más állomást találhatnia mindeddig nem sikerült. Tehát a lakodalomból nem is lehet semmi, mely már meg volt határozva; sőt azt kívánja a lány anyja, hogy mondjon le szive választottjáról és menjen férjhez az átellenben lakó fűszerkereskedőhöz, kit ki nem állhat.

Ujból ömlenek könnyei. Ez bizony baj. Mit tehetek én róla? Nehány vigasztaló szót motyogok és erre ajánlom magamat.

Szegény lány!

Lesietek a lépcsőn, még az épen átélt jelenettel foglalkozva, s majd, hogy fel nem taszítok egy nőt.

— Te itt? — szólítanak meg.

— Az én galambom édes kedves menyasszonyom! Majdnem jobban ijedtem meg, ahelyett, hogy kellemesen meg lettem volna lepetve.

— Igen, egy ismerőst látogatam meg.

— Nem is tudtam, hogy neked ismerőseid is vannak.

— Csak rövid idő óta. Hát te, galambocskám?

— Én itt egy mintarajzolónót keresek és négy emeletet kell megmásznom.

Sátoros Anna. Tehát mintarajzolónő is! És a képmásom kitérve fekszik asztalán! Semmiesetre sem bocsájthatom fel Erzsikémet. Erre aztán azt mondtam: Örülök, hogy találkoztam veled. Ráérsz egy félórácskát? Segíthetnél oly vásárlásoknál, melyekhez én semmit sem értek.

— Jó, a minták várhatnak.

Tehát a veszély szerencsésen elmúlt. Amennyire csak lehet, halasztom a bevásárlást, hogy Erzsike ebéd előtt már ne mehessen sehová, tehát a művésznőhöz sem.

— Már ebédhez kell menned, ugy-e galambom? Köszönöm, nem akarlak tovább tartóztatni. Három az óra. Én még a hivatalba nézek.

— Már három óra? A papa vár az üzletben, megyek érte. Isten veled. A viszontlátásra még ma este.

A másik utcásarkon bérkocsiba dobom magam és sietek Sátoros kisasszonyhoz.

— Édes kisasszonyom, bocsássa meg, hogy még egyszer háborgatom. Kérném képeimet más szemek előtt megóvni. Hiszen valami ismerős jöhetne, kinek kisasszony ajánlva van, nem szeretném a meglepetést elrontani... Oh, hiszen már a kartonban van?... Nagyon szép... Szabad-e a fotografiát egy percze kérti... mindjárt néhány ajánló sorral akarom ellátni... Hiszen van itt tenta... köszönöm! Tehát: „Kedves arámnak. Karácsonykor, 1899.” Ugy...

— Most megint beteheti a kartonba... Még csak egyet, kedves kisasszony. Ön e képet egyenesen apósom házába küldi, hol nevemre leadják... Tessék a czimem: „Dr. Vecsei Károly, Darányi tanácsosnál.” Kérem pont 7 órakor.

— Igenis, pont 7 órakor.

Megint lesietek a lépcsőkön, már megint nőbe ütközöm és már megint Erzsike arámba.

Meglepetes és bámulat többszörös kiadásban mindkét részről; nekem úgy látszik, mintha arám szemeiben valami haragfelé villant volna.

— Azt hittem, hogy a papához mégy.

— Épen erre mentem el... de te az irodába készültél.

— Igen, de eszembe jutott, hogy gummiczipőmet hagytam fent, azt hoztam.

— Ugy? De hisz most sincs a cipődön!

— Nem-e? Persze, hogy nincs, hiszen nem nyitottak ajtót.

— Mond csak, hogy hijják ismerősödet?

— Ugy vallatsz, mint egy vizsgálóbíró. Isten veled a viszontlátásra!

— Menekülök a vallatás elől, amely gyorsan csak tudok.

Vége itt van a lázasan várt este. Én a gyermek félénk

érzését tapasztalom; mikor az após lakásán csengetek és vetkőzöm, már a következő kéjes percze készülök, mikor arám nyakamba borul és abban a reményben, hogy ennél ajkaimnak is lesz valami dolga, ki is kefélem nyomban bajuszomat.

(Vége következik.)

VOLT.

REGÉNY. (Vége.)

Írta: Sudermann Hermann.

Magyarra átdolgozta: K. Beniczky Irma.

XX.

Apen javában poharazgattak, mikor Leónak a szolgálja egy levelet adott, Ulrik irását.

„Feleségem megmérgezte magát, jöjj át hozzám, egy pár szóm volna veled.

Ulrik.”

Leo, mintha villám ütött volna le mellette, úgy ugrott fel a székről.

— No, öregem, — szólt a paphoz — igazad van, az ördög is fogja a fületem, most már összedült nekem az egész világ!

— No hát mi a baj!

— Semmi, semmi, csak

egy kissé átnyargalok Uhlenfeldre, majd megtudod te is elég korán!

Hirtelen nyergeltetett, aztán nekivágott az utnak.

Mért ölte meg magát Felicia? Meggyónt-e mindent férjének s ha igen, miért hívja őt most Ulrik?

Az a mérge vajjon barátságukat is megölte-e? Szinte szemrehányást tett magának, hogy miért jött át Amerikából, mikor ez a világ olyan jól forgott nélküle is! Ulrik boldog volt, s a mult eltemetve mindaddig, míg ő azt megjelenésével fel nem támasztotta!

Megérkezett Uhlenfeldre, az udvaron egy kocsisnak dobta oda lova kantárszárát, s fölsietett a kastélyba.

☞ Karácsony estjén. ☜

Leo remegett. Szerette volna karjaiba zárni, de nem merte, az a merev arc visszariasztotta S így csak odanyújtotta két kezét s halkkal rebegte:

— Jól érzed magad?

Ulrik arcán bus szeretet kifejezése lebbent el.

— Öregem! — mondta ajkait összeszorítva. —

Kedves öregem!

És aztán a kertrenyiló szobába vezette őt.

Leo félénk pillantást vetett balra, hol azelőtt Felicia szentélye volt. Az ajtó zárva, kulcs nincs benne.

Cseléd még nem mutatta magát. Az egész ház olyan kihaltnak, olyan pusztának látszék, mintha urán kívül senki sem volna benne.

Az egyik ablaknál kis pamlag állt, kis dohányzóasztalka előtte. Ez volt ama hely, hova Felicia kétségbeesetten hanyatlott azon az őszi délutánon, mikor először kezdett turkálni a multnak emlékeiben.

Leo nem örömet engedett Ulrik fölszólításának, hogy ott helyet foglaljon, eszébe jutott az a jelenet.

Ugy látszék neki, mintha az egész ház, föl a tetőig telve lenne annak szégyenletes képeivel, ami volt.

Azt a két embert, kik jobban szerették egymást mindennél a világon, mintha az ősnek és halálnak lehellete körüllebegné. És Ulrik kezdé:

— Tudod, hogy sok megbeszélni valónk van, — édes öregem... Mi lesz most velünk, — régi barátságunkat értem, — azzal tisztába kell jönnünk.

Arca inkább álarchoz hasonló volt, nyugodt elszántságában. Mintha ezen megkínzott lélek már tulesett volna minden küzdelmen.

Leo fejével bólintott; érezte, hogy ő is nyugodt lett. Bármilyen történet, annak meg kell lennie, azt követeli mindkettőjük lényének legbensőbb szüksége, arról meg volt győződve.

— Egészen világos volt előttem, mennyit vétettem elene. — Olyan beteges, nyomorék ember, — ki csakis arravaló, hogy egyedül végigvászorogjon az életen, mint én, ne nyujtsa kezét egy ép, egészséges, fiatal nő után, kiben minden ideg szerelemre, élvezetre sóvárog. Hadd legyen boldog!... Belsőleg végeztem vele. Igazság szerint már ama naptól fogva, de hagyjuk békével nyugodni azt a szegény asszonyt. De azért nem türöm, hogy valaki követ dobjon rá.

Ulrik lelkileg fáradtan hátradült a támlányban.

— Most miránk kerül a sor, — mondta.

Vonásai elvesztették szigorú merevségüket s mély fájdalomvonal vésődött szája két oldalán besett orczáiba.

— Emlékszel, öregem — folytatta Ulrik tágra nyílt, búsan merengő szemmel — visszatérésed napjára, mikor a „Porosz koronában“ ültünk és ittunk? Akkor azt mondtad nekem: „Házasságod áldozatul kívánta barátságunkat!“ Nem akartam ezt elhinni, de most tudom, hogy igazad, ezerszer igazad volt.

— Hogy érted ezt? — kiáltott Leo rémulten.

— Ne tégy nekem szemrehányást, kedves öregem, s ne lakoltass meg érte. Hiszen sokkal keményebben büntetem magamat, mint téged. Ugy szeretlek, mint valaha szerettelek — szívem vérént kiontanám érte — de nem érintkezhetem, nem közlekedhetem veled.

— Ulrik! — sikoltott föl Leo — tehát nem bocsátottál meg nekem?

Ulrik fájdalmasan mosolygott.

— Mit ér a megbocsátás? — mondta. — Azt az egyetlen nőt a világon, kit nem lett volna szabad az ujjammal sem érinteni, ha barátod akartam lenni — feleségül vettem. — Ugy hiszem, számlánk egyenlően áll. Ha akkor köztünk lövésre került volna a dolog s úgy tettél volna velem, mint első férjével, kedves öregem, még haldokolva is simogattam volna kezedet. És te beszélsz nekem bocsánatról!

Leo fölugrott, barátja felé nyújtotta kezeit, mintha meg akarná ragadni, mielőtt örökre elveszti.

— De hiszen akkor örület, amit cselekszel!

— Nem, kedves öregem... Nagyon szeretném azt neked megmagyarázni, látod. Hosszu beszédet is kigondoltam magamnak a te számodra. De nem tudom elmondani. Isten látja a lelkemet! Erős akaratom volt mindent eltemetni, hadd porladjon el a hant alatt. De hát hiába, nem tudom magam egészen átalakítani, olyannak kell maradnom, amilyen vagyok. — Hiszen tudod, hogy nekem minden nehezemre esik s nem vagyok képes olyat tenni, ami nincs teljes összhangzatban a természetemmel. Te csakugyan bátran és merészen nekimegy az életnek. És még sem volna arra lelked, hogy a falak közt nyugodtan járnál-kelnél. — Előbb, mikor beléptél, láttam, hogy arra az ajtóra sandítottál; úgy vélted, hogy megint elődbe kell jönnie. Én bevégeztem vele s remé-

lem, te is... De itt kísértget a szelleme, azt te épen úgy érzed, mint én.

— Az is elmulik idővel, — mondta Leo csüggedten.

— Ne hidd azt, — felelt Ulrik, — ha másképp neveltek volna minket, ha más szüleink lettek volna s más vért lehetne belénk szívattyuzni, akkor beletnyugodnánk a helyzetbe. — De amilyenek most vagyunk, egyenesen arcul csapnánk emberi méltóságunkat és férfiaságunkat... Napról-napra jobban elernyednénk s végre egymás szemére vetnők, mennyit veszítettünk önbecsülésünkben. Nem, kár volna régi barátságunkért, legyen az a mi szentélyünk... És hát gondold csak apáinkra. A jó isten tudja, ők mennyire szerették egymást! De ha az történt volna velök, ami velünk, minden bizonynyal kitörték volna kölesönösen a nyakukat, még pedig anélkül, hogy sokat kérdeznének: „Ki a bűnös és ki nem?“ Mondd magad, nincs igazam?

Leo hallgatott. „Tehát mégis elvetted engem!“

— A karácsonyfa díszítői. —

gondolta. Ugy érezte, mintha minden, amit ujonnan fölépitett lelkében: remény és erő, gyöngédség és hűség összeomlana.

Ott állt a semmivel szemben.

— Akkor hát legjobb lesz, ha vállamra vetem a tarisznyámat s visszamegyek oda, a honnan jöttem; mondta szomorun.

Ulrik szorosan melléje állt s vállára tette kezét.

— Azt nem fogod tenni, kedves öregem, — mondta. — Nézz oda a tulsó partra! Ott van a te birtokod, az őszi vetések jól állnak, a tavaszi is kikelt már, a cukorrépát gyomlálni kell. S ehhez járult, mint legjobb isten adománya a meleg tavaszi eső. Minden zöldül, gyarapodik s viritani akar és gyümölcsöt hozni. És te, ki mindezeknek ura vagy, ki felelős minden plántáért, te úgy pusztulnál el, mint szélből elsodort mag, haszon és termés nélkül a jövőre nézve?

lőle. És add a kezedet. Fogadd hálás köszönetemet mindenért és élj boldogulj!

Szorosan megölelték egymást.

— Ne sirj — vigasztalta Ulrik — hiszen csak odaértünk megint, ahol aznap voltunk, mikor te hazajöttél.

— Bocsásd meg a bűnömet, — könyörgött Leo halkkal.

Aztán az ajtóhoz rohant — —

Künn újból szemergett az eső, meleg szél kergette a felhőket, melyek közül itt-ott bágyadt fény pislogott. A földből tavaszi illat áradt ki — a tóban vigan csacsogtak a réczék — a viruló bokrok közt dalolva kergetőztek a pintyőkék.

Ugy volt, mintha az egész világ enyelgésre hangolva volna.

Mintha a frissen fölhaltolt sirtól visszatérne az idegenné vált életbe — telve erjedő szándékkal és tervvel — elkeseredve és mégis bátran, — lépkedett Leo előre. Szive kitágult, de mégis fájt.

Neki jusson minden boldogság — barátjának minden szenvedés!

Mert az élet örökös czél-talanság és oktalanság, melynek igézete alatt minden emberi cselekvés vakon törekszik az ujjászületésre és aztán elmerül a semmiségbe.

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Míg másoknak örömet nyújt a karácsony, addig nekem olyan emlékeket idéz fel, melyek ha nem is fájdalommal, de egy adag keserőséggel töltik el a szívemet; csak az vigasztal benne, hogy elmúlt, s akkor, mikor ez a mult a jelenbe tartozott, akkor még nem értem föl észszel, hogy mi az a keserű a szent karácsony napjában, ami a szülőknél a szemébe könyvet sajtolhat.

Régen volt, van már 16—17 esztendeje, nagyon gyerek ember voltam. S tízedmagammal vártuk a fűtetlen gyerekszobában a kis Jézuska megérkezését. Lámpát nem gyújthattunk, mert nem volt kőolaj benne.

Szegény szülőinket még most is magam előtt látom, ahogy tanácstalanul állanak körünkbe. Mi olyan jól viselkedtünk azon a napon, hogy a kis Jézus ne kerülje el házunkat, s szegények azt sem tudták, hogy a vacsorára honnan teremtsék elő a pár kanálnyi borleveset és mákos metéltet! Nem hogy karácsonyfára, meg játékokra lett volna pénzük!

Ebédre nem kellett gondoskodni, mert bőlesen intézte el a lelkeket vezető hatalmasság, hogy a kis Jézus születését bűjtel illik bevárni, mi is bűjtöltünk és bűjtöltünk jó kedvvel, jó szívvel, hiszen annál jobban szeret bennünket a kis Jézus, annál szebb karácsonyfát, annál több játékot hoz!

Mikor erről egymás között így beszélgettünk, majd az édesapám, majd az édesanyám fordult tőlünk el, hogy letörölje előtört könyeit; akkor nem értettük ezeket a könyveket, ma tudom, hogy azokat a reményeket siratták, melyeket az est olyan egyszerre fog romba dönteni, hogy helyette keserőséget, fájdalmat hagyjon a gyermeki szívben. Mikor azután édesapám már nem tartotta ki közöttünk elment.

Honnan, honnan sem, azt csak az ő szeretete tudná megmondani, de estére egy tuja bokor, mely szobánk egyedüli dísz volt, ott állott az asztalon, rajta apró kis viaszgyertyácskák, csak akkorák éppen, hogy pár perczig égnek, ha meggyújtják őket, egy-két báb lógott az ágain, s a bokor tövében sok-sok játék. Selejtes volt, egyiknek a feje hiányzott, a másíknak lába volt törött, a harmadíknak meg éppen csak a törzse volt meg, hanem azért, hogy ölelgettük, hogy csókolgattuk mi azokat a Jézuska küldte játékokat, de hogy vettük mi észre a hiányokat rajtuk. Aztán jött a vacsora!

— Karácsony. —

— Ha te elhagysz — mondta Leo lehangoltan; akkor mindezeknek nincs czélja.

— De én nem hagylak el. Csendesesen fogok nézni távolról s mindennek örvendve, a miben neked örömed telik. Gondolatban olvasni fogom a kalászt földjeiden. És gyermekeidet épen úgy fogom szeretni, szívemben hordozni, mintha az enyéme volnának.

— Gyer-me-keim? —

hebegett Léo.

Ulrik mosolygott.

— Azt gondolod, én nem látok nyitott szemmel? — kérdezte. — Ugyan nem tudom, mennyire vagy már tisztában azzal, ami volt. De ha lehetséges, ne hadd sokáig várni azt a kedves leányt. És ne panaszkodjál! Mert jó dolgod van. Nálad tavasz van, belül és kívül.

Leo szemei könybe lábadtak, arczára szoritotta kezeit s aztán halkkal kérdé: Hát te, Ulrik?

Nyugodt reménytelenség kifejezése derengett fáradt, sárga arcán, midőn mondta:

— Oh én! Mit akarhatnék én? Miattam ne búsulj. Olyan jól rendeztem be életemet, amint lehetett; ajándékul veszem, ami még megmarad be-

Borleves! Mindenünk kapott két kanálra valót. Milyen fölséges volt, hát még a mákos csik! Az volt csak valami, s mi nagy boldogságunkban nem vettük észre, hogy édesapám és anyánk egymást átkarolva ülnek s nem esznek semmit, hogy az ő részüket is nekünk juttassák.

Olyan boldogok voltunk mi s olyan boldogok voltak akkor szüleink, hogyha maguktól megvonták is, mégis megszerezték nekünk legalább a karácsony örömeit. Volt dió is, mogyoró is, nem nagyon bőven, de azért el lehetett velük játszani éjfélig szolidan gix-et vagy páros-páratlant. Szüleink velünk játszottak, velünk mulattak vagy tizenkét óráig, aztán elmentek éjfél mi-sére. Mire visszajöttek, mi még mindig játszottunk; sok apró ember közt gyorsan mulik az idő.

Nagyon hideg lehetett odakünn, mert szüleinknek a szeme egész vörös volt, a hideg sajtolta ki rajtuk a könnyeket.

Ma tudom, hogy sirtak bizony szegények; azok a könnyek, amiket gyermekeik előtt visszatartottak, mikor az utczára értek, annál bővebben omlottak.

Fordult azóta a koczka: volt részem nagy, mennyezetig érő karácsonyfában, hibátlan, karácsonyi ajándékokban, s tudja az Isten, mégis mintha visszakívánnám azt a régi karácsonyt, azt a tujafát, azokat a törött játékokat, amelyeket a szeretet úgy meg tudott aranyozni!

Én.

KÉPEINKHEZ.

A karácsony. Mintha az egész világ is ennek az ünnepnek a hatásával volna tele, másnak látjuk még az időjárást is! A kicsinyek, a család ünnepe. A tél legszebb napjai még akkor is, ha a hó mindent elborít, ha a fagy bilincsbe ver minden folyót. Az erdők egyetlen zöld disze, az örökzöld fenyő asztalainkra kerül, apró kis viaszgyertyák százai lepik el tüskés ágait, édes czukros sütemények, aranyos diók, almák és narancsok csilognak itt is, ott is, ki a sötétzöld ágak közül. A másik szobában meg a gyermekraj olyan áhitatosan várja a csengetyű szavát, képzeletében látja a kis manókat, hogy díszítik fel a karácsonyfa ágait, az angyalt is látják, aki a gyertyákat meggyújtja a karácsonyfán. Olyan szép mindez a gyermekek képzeletében! Végre megkondul az aranyrázta csengő s boldogsággal tölti el a parányi sziveket, mert egész évi viselkedésük legauthenticusabb bírása, a kis Jézus csak a jó gyermekeket szereti, csak azoknak hoz ajándékokat. Am, ha a karácsonyi ajándékok után itélünk, akkor nincsen rossz gyermek, mert melyik szülő keseritene el gyermekének szívét ezen napon azzal, hogy róla megfeledkezett a kis Jézus, hogy neki nem hozott ajándékot! Ezen a napon nincs rossz gyermek, ezen a napon mindent szeret a kis Jézus. Ujjongva tánczolják körül a fényben álló karácsonyfát, boldogan ölelik magukhoz a Jézuska hozta ajándékokat. Karácsony a kicsinyek ünnepe! De a nagyoké is, mert ezek megifjodnak a kicsinye örömeiben, boldogságában. Lelkük előtt elvonul a múlt, amikor ők is olyan piczinyek voltak, mikor ők is olyan szent áhitattal vártak a csengetyű szavára, s bizony nem egynek köny csillog a szemében a visszaemlékezésre! Az ajándékok kiosztása után jön a vacsora, az első étel azon a napon, mert régi szokás, hogy a kis Jézus születését böjttőlve várja az emberiség. Kell is a kicsiny népnek vacsora ilyenkor, már az csak a nagyoknak készül inkább. Asztalhoz ülnek ilyenkor a család rokonai, ismerősei, jó barátai, kiknek maguknak nincs családjuk, s vidám jó kedvben ülnek együtt még asztalbontáskor is, hogy a beköszöntő ünnepet megvárják; járja a kártya (persze csak dióra, mogyoróra), a karácsonyi ünnep speciális játéka a „páros vagy páratlan“.

Ilyenkor öntik az ólmot stb. stb., szóval ilyenkor boldog a család s az éjfél mi-sére hívó harangszó vet véget ennek a nagy örömeinek, a kicsinyek ágyba kerülnek, a nagyok meg mi-sére mennek, hogy üdvözöljék a most született kisdedit.

IRODALOM.

Vadrózsa. Elbeszélés jó kis leánykák részére. Irta Giese Mártha. Németből fordította Sárosi Bella. Az Athenaeum kiadása. Ára diszes vászonkötésben: 3 korona.

Giese Mártha, a jeles ifjúsági írónőnek a „Vadrózsa“ a legsikerültebb alkotása, mert ebben férkőzik a legközelebb a gyermeki lélekhez. Igen helyes tapintattal nem a bonyolult mesével igyekszik hatni, hanem tárgyának érzelmi elmélyítésével. A gyermekolvasó képzeletét csak annyira foglalkoztatja, hogy érdeklődése egy pillanatra se lankadhasson el, egyébképen pedig szívét igyekszik megnyerni. Mikorára végigolvasta a könyvet, nem fogja érezni azt a fáradságot, mit valamely rendkívüli bonyolódott cselekvény követése okoz, hanem egész lényét magasztos érzések fogják kitölteni, fiatal lelke megtelik szeretettel és részvétellel.

Magyar természeti és vadászképek. Irta Bársony István. Képekkel díszítette Neogrady Antal. Az Athenaeum kiadása. Ára diszkötésben 6 frt 50 kr. A természet megáldja azokat, akik hűk maradnak hozzája. Ime Bársony István szépirodalmi munkásságának javarésztét a természet szépségeinek rajzolására szentelte és új könyve épen olyan üde, mint az első, olyan mint maga a természet, mely akárhányszor kerül is szemünk elé, mindig új és új szépségekkel gyönyörködtet. Ami e gyönyörű könyv illusztrációját illeti, nem mondhatunk rólok nagyobb dicséretet, minthogy' méltóak Bársony leírásához: finomak, hangulatosak és tősgyökeresen magyarok.

Egy nemzet harca szabadságáért. Ma, mikor hírlapjaink és társalgó szobáink tele vannak a bürok dicsőségével, nem érdektelen visszagondolni arra, hogy más nép is vívott hasonló küzdelmeket. Ma a világbiro angol nyújtja ki vaskezét egy kicsiny szabad nemzetre, hogy összeszuzza. Régen az ó-korban is vívtak ily harcokat. Róma és Carthago harca ez. Róma ontja légióit, fegyvereit. A carthagóiaknak nincs fegyverök. De ha török, szakad ijuk, a szép carthagói nők levágják büszke aranyhajfonatukat, összecsavarják szép fejük selyem ékességét s odaadják hűrnak az írja.

A pún háborúkkal, kivált a másodikkal foglalkozik a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 48-ik füzeté. A nagy munkát Marczali Henrik dr. egyetemi tanár, jeles tudós, szerkesztü. A füzetekben most folyó harmadik kötetet dr. Geréb József írta. Az elbeszélést mindig nyomon követik a szép illusztrációk, melyeket a legnagyobb gonddal és művészi szemmel válogattak össze. Az egész mű 12 kötetben jelenik meg. Egy kötet ára 8 frt. Kapható havi részletfizetésre és füzetenként is, minden hazai könyvkereskedésben s a kiadó cégénél: Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. (VIII., Üllői-ut 18. sz.)

Új kötetek az Olesó Könyvtárban. Legrégibb gyűjteményes vállalatunk, mely oly tapintatosan válogatja meg a hazai és külföldi irodalomból azt, a mire a nagyközönségnek és az iskolának szüksége van: ismét új kötetekkel gazdagodott. Kisfaludy Károly két pompás vigjátéka, Mátyás diák és Hűség próbája nyitja meg az új sorozatot. Imre Sandor terjedelmes tanulmánya a népköltészetéről és népdalról. Leskovár Jánkó „Roskadozó kastélyok“ című szép beszélye Margalics Ede fordításában. Márki Sándor mélyreható essayje: A középkor főbb krónikásai. Értékes gyűjtemény Jánosi Gusztáv angol, francia és olasz költőkből. Riedl Frigyes könyve: Magyarok Rómában. Az Olesó Könyvtár egyes számai 10 krajczáron minden hazai könyvkereskedésben kaphatók.

Sándor Mátyás. Verne Gyula munkáinak képes magyar kiadásában most kerültek ki a 148—153. sz. füzetek a Franklin-Társulattól. Egy bennünket közelebből érdeklő regénynek, a Sándor Mátyás-nak befejező részét tartalmazzák e füzetek. A magyar tárgyú mű rendkívül vonzó meséjével, Sándor Mátyás kalandjainak lebilincselő voltával kapja meg érdeklődésünket. A fordítás jó magyar prózája csak kellemesebbé teszi a munkát, melyeket az eredeti francia kiadás illusztrációi díszítenek. Egy-egy füzet ára 20 kr. Az egyes regények külön-külön is kaphatók, de megszerezhetők több füzetre való előfizetéssel is a kiadónál (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) és minden hazai könyvkereskedésben.

Repülőgépen a holdba. Irta: Makay István. Mühlbeck Károly rajzaival. Az Athenaeum kiadása. Ára diszkötésben 4

korona. Végre egy magas színvonalon álló ifjúsági tudományos regény. A tudományos szót hangsúlyoznunk kell. Mert noha ennek a jeles ifjúsági munkának a cselekménye képzelet szüleménye, nincsen benne semmi olyas, a mit mai ismereteink világánál lehetetlennek ismernünk fel. Azok a lények, melyek a holdban megjelennek előttünk, olyanoknak rajzolják, a melyekké felfogásunk szerint, az ottani természeti viszonyok között fejlődniök kellett. A szerző regényt ír, de azért egy pillanattig sem veszíti el lábait alól a természettudományi talajt. A rideg formulák hiányzanak e könyvből.

Ujabb mesék és regék. Irta Vilma néni. (Popper Vilma). Az Athenaeum kiadása. Ára csinos vászonkötésben egy forint. Mikor Vilma néninek első könyve a „Mesék és Regék“ megjelent, Forgó bácsi, a gyermeki lélek alapos ismerője, azt írta róla, hogy alig ismer az újabb keletű meséskönyvek között olyat, mely úgy hozzásimulna a gyermek képzeletéhez, mint ez. És ezt tapasztaljuk most megjelent köteténél is. Csodálatosan érti, hogy mint kell a mély tartalmat egyszerű alakba gyúrni. Hogy mint kell a gyermek lelkébe a szeretet, a jó, a nemes eszméket elhinteni anélkül, hogy észrevénné a tanító szándékot.

A két testvér és egyéb elbeszélések. Számos képpel. Forgó bácsi könyvtára 17. Az Athenaeum kiadása. Ára diszes angol vászonkötésben 80 kr. Forgó bácsi könyvtára minden egyes kötetének megjelenése rendkívüli örömet jelent a gyermek közönség számára. Mert ha valaki, úgy Forgó bácsi jól megtudja válogatni, hogy mi felel meg a gyermek felfogásának és izlésének. Könyvtárában rendkívüli változatossággal válogatja össze mindannak színejavát, ami gyermekeknek valót a magyar nép és más népek meseköltő képessége teremtett. De helyes pedagógiai tapintattal nem szorítkozik egy körre és a népmesék mellett a műköltők jeles alkotásaival is gyarapítja gyermekkönyvtára kötetét.

Ujváry Miklós a magyar Robinson. Elbeszélés a serdültebb ifjúság számára, írta Radó Vilmos. Budapest az Athenaeum kiadása. Ára 1 frt 80 kr. E könyv révén, ezt előre megjósolhatjuk. rövid időre meghitt, bizalmas barátot fog szerepni az olvasó magyar ifjúság Ujváry Miklós, a világjáró magyar hős személyében. Végigfogja őt kísérni eleven érdeklődéssel és szerető részvétellel a kurucz és török harcok ezer veszedelmén. Könyvezve fog osztozkodni szenvedéseiben, kínjaiban, amelyeket a törökök, a négerék, a tengeri haramiák közt töltött raboskodása alatt kiáll.

Radó Vilmos, aki megindítója volt a magyar tárgyú és magyar szellemű ifjúsági iratoknak, Ujváry Miklós viszontagságos történetét egy régi jeles írónk, Székér Joakim műve után írta elismerésre méltó alakító képességgel, izléssel, nagy műgondal és kifogástalan zamatos magyarsággal.

Az Athenaeum Mese-Könyvtárának új kötetei Benedek Elek öt kötetes mesegyűjteménye, a Magyar Mese és Mondavilág valóságos hivatást teljesít az iskolában. Teljesít különösen azóta, hogy az Athenaeum igen helyes tapintattal a nagy és a tömeges vételre az iskola szempontjából drága kiadást, apró, csinos kötetesű, 50 krajczáros kötetekre aprózta szét. Így lehetővé tette a kiadótársulat, hogy az iskolák nagyobb mennyiségben szerezzék be ezt a becses gyűjteményt, mely a növendékekkel minden más könyvnél jobban megérteti a magyar gondolkodást minden más könyvnél jobban megvilágítja a magyar jellemnek nemességét. A fogékony gyermek éles szeme csakhamar észre fogja venni, hogy az a világ, mely e gyűjteményből tárul eléje, hasonlít ugyan ahhoz a mesevilághoz, melyet idegen meséskönyvekből ismer, de azért mégis egészen más. Látni fogja, hogy az a hős, ki ezernyi kaland után hódítja meg magának a szerencsét, a legnagyobb fény és ragyogás közepette sem feledkezik meg arról a szegény konyháról, melyből szerette szülei és testvérei szíve dobog feléje.

Az Aztékok kincse. Regényes elbeszélés. Képekkel. Irta Donászy Ferencz. Athenaeum kiadása. Ára diszkötésben 8 korona. Donászy eddigi ifjúsági iratai meggyőzően bizonyítják, hogy egyik legkiválóbb írói sajátossága a színező erő. Akkor van igazán elemében, mikor ragyogó káprázató milieut kell leírnia. E leírások teszik olyan érdekessé a magyar történetből merített elbeszélését és e leírások teszik új könyvét, az „Aztékok kincset“ is elsőrangú ifjúsági olvasmányává. A rendkívüli művészettel bonyolított cselekmény azoknak a küzdelmeknek keretében játszódik le, melyeket az Unióhoz szító mexikói törzsek vívtak a zsarnok Santa Anna pártján levőkkel. Donászy könyve éppen olyan tanulságos, mint a milyen érdekes és jelentékenyen növelni fogja azokat az érdemeket, melyeket mint ifjúsági író szerzett magának.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

KURUCZFURFANG.

— Népszínmű 3 felvonásban, dalokkal és tánczokkal. Rákóczy korából. Irta ifj. Bokor József. Először adatott a Népszínházban 1899. december 7-ikén. —

A „Kuruczfurfang“ 100 arannyal jutalmazott népszínmű, ami már magában véve is amellett tanuskodik, hogy a darab jó. Vannak benne ugyan itt-ott hibák, de ezek elhomályosulnak a sok jóban. Szerző a „Kuruczfurfang“-ban a Rákóczy-korabeli élet és a kurucz-korszakbeli népszokásokat mutatja be meglepő ügyességgel. Szóval: Bokor igen bravuros munkát végzett.

Bögözy Lőrincz nőül akarja kérni öv. Beeskyné gyönyörű szép leányát, Ilonát, aki azonban nem őt, hanem a labancz-háboruban hadakozó kuruczkapitányt, Tetény Gábort szereti. Hogy Ilona mégis az övé lehessen, azt híreszteli Tetényről, hogy elesett a háboruban. És Beeskyné neki igéri Ilonát.

A kuruczkapitány éppen akkor érkezik vissza, amikor Bögözy lakodalmát akarja megülni Ilonával. Alig, hogy ezt a kapitány meghallja, elhatározza, hogy beront a vén kujonhoz és leszámol vele. De erről a tervéről egy okos kurucz menyecske, Bedő István felesége, Bözse, lebeszéli, mert neki egy jobb terve van arra nézve, hogy Bögözy csapdába kerüljön. Bözse morva grófnőnek öltözik s mint egy vagyonos, de nem boldog asszony elmegy Bögözyhez, persze a kapitánnyal, s a kaczkodásával elcsavarja a kapusi öregnek a fejét, aki rögtön lemond Ilona kezéről, s titokban megesküszik a „morva grófné“-val. Mire aztán elérkeznék az idő, hogy együtt legyenek, akkorra kitudódik, hogy milyen furfanggal szedte őt rá a kuruczkapitány. A befejezés az, hogy Tetény elveszi feleségül Ilonát, Bögözy pedig Borbálát, akivel együtt élt húsz évig.

Röviden elmondva, ez a Kuruczfurfang meséje. Igen szűk keretben mozog, de sok benne a változatosság s így a siker is nagyobb.

Az előadók közül első sorban Blahánét (Bözse) kell kiemelnünk, aki ma teljes művészetében ragyogtatta tehetségét. Méltó partnere volt Szirmai (Tetény), Csatai Zsófi (Borbála) és Németh József (Bögözy) igen sok derűtséget idéztek elő pompás humorukkal. Z. Bárdy Gabi elragadóan szép volt Ilona szerepében s mai szép sikere egyvel szaporodott. A kisebb szerepekben igen jó volt Vidor Pál (Bedő), Gázi Mariska, Raskó Géza, Horváth és Ujvári. Czinka Pannát nem Sipossnének kellett volna kiosztani.

Külön dicséretet érdemel a balletkar, amely a fáklyatánczot valóban grációzan tánczolta, úgy, hogy meg is ismételték. Közülök Dalári Klótild, Hamvai Mariska, Guttman Anna és Dorozsmai Józsa tüntek ki.

A nézőtér teljesen megtelt s a szereplők, valamint a szerző sok-sok tapsot kapott.

Márkus Elemér.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Minden előfizetőnknek a legboldogabb karácsonyi ünnepeket kívánjuk, s szívből köszönjük azoknak, akik jó kívánataikkal bennünket felkerestek. — R. L. Ilyen intézményről nem tudunk. A székes-főváros szokott kitűzni budapesti illetőségűek részére ilyen díjat, ha jól emlékszünk minden évben, de a vidékiekről nincs tudomásunk. — Kaczagó szivecske. Kívánsága szerint fogunk eljárni, ha még lehet. — F. A. Nagyon sok van, nagyon picziny helyre, ezért maradhatott eddig ki. — Dorozsmaik kérjük szépen, egy kis türelemmel legyen, nem rosszak a poémái, de sorukra kell majd várni. — R. Mihály. Ugyanez, vagy csak kevéssé változtatott szövegű megjelent — úgy emlékszünk — a 32–36-ik számok egyikében. — Acs D. „Cliché“ = minta, az a réz, aczél, vagy czinklap, melyről a lapban található képeket nyerjük. — M. J. A kérdéses üzenet csakugyan Önnek szólt. A most küldött vers jobb, mint az előbbie, ez jönni fog. — M. S. M. Képtalányoknak a rajza kifogástalan kell hogy legyen. — B. I. Bizony elkésett. — M. G. Adának és Hajnalának. Ezek már egyszer kritika alatt voltak, miért küldi be másodszor, csak zavar lenne belőle, ha nem emlékeznénk rájuk. A harmadikat sorba tettük. — R. I. A legjobb akarattal sem tehetjük már. — N. V. Köszönjük, sorát ejtjük. — K. J. A talány bevált. — S. Gy. Mi nem foglalkozunk anthológiák kiadásával, talán egyik vagy másik nagyobb könyvkiadó cég. — G. I. Köszönjük. — Több kérésről a jövő számban.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: FARAGÓ SIMON.

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Próféta-utca 7. szám.